ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 108, Eylül 2020, s. 120-135

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.44589>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date

29.06.2020

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

29.09.2020

Dr. Öğr. Üyesi Nurcan HAMZAOĞLU

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

nurcan.hamzaoglu@gmail.com

ORCID:0000-0002-8471-0442

Dr. Öğr. Üyesi Burcu TÜRK

Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü,

burcuturk@halic.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3290-5886

SUÇ MAĞDURU OLMA KORKUSU ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öz

Pek çok kişi için temel duygusal durumlardan biri olan korkunun topluma yayılması ve artması, suç korkusunu bireysel olmaktan çıkarıp toplumsal bir nitelik kazandırmaktadır. Mağdur olma korkusu yaşayan bireylerde ortaya çıkan anksiyete, kaygı, korku endişe gibi olumsuz duyguların yanı sıra kişilerin ortaya çıkan suç mağduru olma korkusu toplumsal birliği ve resmî olmayan kontrol mekanizmasını zayıflatarak insanların birbirine yabancılaşmasına ve toplumda güvenin azalmasına yol açmaktadır. Bu makale suç mağduru olma korkusu ile ilgili araştırma literatürünü gözden geçirmektedir. Öncelikle suç mağduru olma korkusu ve etkileyen faktörler devamında da suç mağduriyeti ile ilgili teoriler ele alınmıştır. Üçüncü bölümde, suç mağduru olma korkusunun birey ve toplum üzerindeki etkilerinden bahsedilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise, ülkemizdeki çalışmalar üzerinden bir değerlendirme yapılarak mağduriyet korkusunu önlemeye yönelik geliştirilecek stratejiler ve ileriki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mağdur olma korkusu, Suç, Suç korkusu

AN EVALUATION ON THE FEAR OF CRIME

Abstract

The approaches that people exhibit as a result of the fear of victimization affect the social order negatively, making the fear of crime a social problem. In addition to negative emotions such as anxiety, anxiety, fear, anxiety, which arise in individuals who are afraid of being victims, people's fear of being victims of crime weakens social unity and the informal control mechanism, leading to alienation of people and decreasing trust in society. This article reviews the research literature on fear of being a victim of crime. Firstly, the fear of being a victim of crime and the factors affecting it, and then theories about crime victimization were discussed. In the third chapter, the effects of the fear of being a victim of crime on the individual and the society are mentioned. In the conclusion part of the study, suggestions were made for the strategies to be developed to prevent fear of victimization by making an evaluation over the studies in our country.

Keywords: Fear of Victimization, Crime, Fear of Crime

GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski bir toplumsal olgu olan suç, toplumsal hayatın her döneminde karşımıza çıkmaktadır. Azaltılması yönünde bir müdahale ya da yaptırımında bulunulmadığı takdirde, suçun toplumlarda hasarlara neden olması kaçınılmazdır (Göver ve Şenol, 2017). Toplumda suç kabul edilen eylemlerin zamana ve mekana bağlı değişiklik göstermesi ve suçun genel geçer bir tanımının olması ve kapsamı hususunda disiplinler arası farklılıklar bulunsa da suç, toplumda hukukla korunan değer ya da menfaatlerin ihlal edilmesi ya da kanunlarda açıkça yasak olan ve karşılığında ceza gerektiren fiil olarak tanımlanabilir (Hafizoğulları ve Güngör, 2007; Dolu, 2015; Göver ve Şenol, 2017).

Korkunun tanımına baktığımızda ise, içinde bulunduğumuz duruma değil, bu durum için geliştirdiğimiz düşüncelerimize verdiğimiz bir reaksiyondur. Kişilere korku reaksiyonunu neden verdikleri sorulduğunda çoğu zaman rasyonel bir açıklama getiremezler, çünkü korku reaksiyonu durumdan değil durum için geliştirilen fikirlerden kaynaklanmaktadır (Gençöz, 1998).

19. yüzyıldan itibaren hızlı nüfus artışı ve kentleşmeyle beraber suç oranlarında belirgin artışlar gözlenmiş, suç oranlarının artmasıyla da toplumsal bir problem olarak suç korkusu meydana gelmiştir (Çardak, 2012). Suç korkusunun özellikle günümüz modern toplumlarında yaygın bir problem haline dönüşmüştür (Hale, 1996). Suç korkusu başta kriminoloji olmak üzere psikoloji ve sosyolojinin son yıllarda çokça çalışılan konularından biri haline gelmiştir (Öztürk, 2016). Suç korkusu veya suçun mağduru olma korkusu, Ferraro'ya (1995) göre “suça ve suçla ilişkili sembollere yönelik korku ya da kaygıyı içeren olumsuz duygusal bir tepki”, Warr'a (2000) göre de “bireyin tahmin ettiği veya farkında olduğu tehlikenin doğurduğu tetikte olma duygusu” olarak tanımlanmaktadır. Suç korkusuna ilişkin farklı tanımlamalar olmakla birlikte 90'lı yılların ortalarından bu yana, literatürde suç korkusunun üç boyuttan oluştuğu konusunda belirli bir fikir birliği vardır: duygusal, bilişsel ve davranışsal (Greve, 1998; Rader, 2004; Williams, McShane ve Akers, 2000). Duygusal boyut, bir kişinin mahallesinde gece gündüz yalnız yürümekten korkma duygusu olarak kendini gösteren, suç mağduru olma

korkusunun duygusal bir değerlendirmesine karşılık gelir. (Rader, 2004; Hale, 1996). Bilişsel boyut, bir suç eyleminin mağduru olma riskini değerlendirir (Gabriel ve Greve, 2003; Rader, 2004). Davranış boyutu ise, olası mağduriyetle karşılaşma korkusu sonucunda benimsenen kaçınma (belirli yerleri veya insanları ziyaret etmeme, evde kalma, vb.) ve korunma (silah satın alma, kapı ve pencerelere daha güvenli kilitler yerleştirme vb.) davranışlarını içerir (Greve, 1998; Rader, 2004).

Suçun mağduru olma korkusu, suçun ortaya çıktığı zamandan beri var olan bir duygu olsa da konuyla ilgili çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, konuya ilişkin sınırlı sayıdaki çalışmalar suçun mağduru olma korkusunun, suçun kendisinden daha büyük bir problem haline geldiğini ortaya koymaktadır.

Mağdur Olma Korkusunu Etkileyen Değişkenler

Mağdur olma korkusunu açıklamaya yönelik araştırmalarda yaş, cinsiyet, güvenlik algısı, çevresel faktörler ve geçmiş yaşantılar gibi çok sayıda değişkenin incelenmesi söz konusudur.

a. Güvenlik algısı

Güvenlik kelime anlamı olarak, “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet, asayiş” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2015). Güvende olma, tehlikenin olmaması durumu olarak da ifade edilmektedir. Kişinin veya bir grubun kendini sakınması, devletin, ülkenin korunmasına kadar geniş bir yelpazede değerlendirilmektedir (Pektaş, 2003; Kaypak, 2012; Kaypak, 2016). Güvenliğin unsurları; bilgi, korku, inanç ve güçtür. Kişiler, bildiklerine güvenip bilmedikleri tehlikeli şeylerden korku duyarlar (Kaypak, 2016). Güvenlik söz konusuken aslında Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisinden de söz etmek gerekir. Maslow (1943) kişilerin yaşamlarında bazı hedefler belirlediklerini ve bu hedefler doğrultusunda yaşamlarını biçimlendirdiklerini belirtmiştir. Beş ayrı basamakla açıklanan ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisine göre, insanların ihtiyaçları belirli basamaklara ayrılmıştır. Kişilerin bir üst basamağa geçmesi için bir alt basamaktaki ihtiyaçlarının yeterli düzeyde karşılanmış olması gerekmektedir. Yani en üst basamak olan kişinin kendini gerçekleştirme hiyerarşi içerisindeki seviyelerin tamamlanmasıyla sağlanabilmektedir. Maslow’un (1943) teorisine göre; birinci basamakta yeme içme, uyuma, barınma vb. gibi fiziksel nitelikte olan en temel ihtiyaçlar yer almaktadır. Bir sonraki basamak; güvenlik ihtiyacıdır. Bireylerin güvenli bir ortamda çatışmalardan ve karışıklıktan uzak yaşama istekleri bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Üçüncü basamakta; sevgi, sevilme ve bir yere ait olma gibi aitlik ve sevgi temelli sosyal ihtiyaçlar; dördüncü basamakta bireyin bir şeyleri başarma, takdir edilme ve saygı görme gibi ihtiyaçları yer almaktadır. Beşinci ve en üst basamaktaki ihtiyaçlar ise kişinin kendini gerçekleştirme, bireyin kendi kapasitesinin farkına varması ve başarının elde edilmesi olarak belirtilmektedir (Kula ve Çakar, 2015). Suçun mağduru olma korkusu kapsamında da Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinden özellikle güvenlik ihtiyacından söz etmek gerekir. Güvenlik gibi temel bir ihtiyaç karşılanmadan insanların daha üst seviyedeki ihtiyaçlara yönelmesi mümkün olamaz. Zira güvenlik kaygısı yaşayan bir insanın tek arzusu güvenliğini sağlayabilmektir ve bunun için çaba harcayacaktır (Maslow, 1943). Bu noktada “suç korkusu düzeyi” kişinin kendini ne kadar güvende hissettiğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bir ülkedeki kişilerin bir suçun mağduru olma noktasında yaşadığı endişe düzeyi ve bu endişenin günlük hayatlarında yol açtığı olumsuzluklar o ülkedeki güvenlik hizmetlerinin göstergesi olarak kabul edilebilir (Dolu,

Uludağ ve Ulutaş, 2010). Bir suçun mağduru olmaktan korkan kişi, güvenliğinin tehlikede olduğunu düşünmekte ve güvensizlik duygusu yaşamaktadır. Oysa, kişinin toplumdan ilk beklentisi güvenliktir (Ömeroğlu, 2012).

b. Suçun türü

Yapılan çalışmalar özellikle gelişmekte olan ülkeler arasında suç korkusunun yaygın olduğunu göstermiştir (Van Dijk, Van Kesteren ve Smit, 2007; Hough, 1995). Van Dijk ve arkadaşları tarafından yapılan uluslararası bir çalışmada katılımcıların yaklaşık %29'unun hırsızlığa uğrama korkusu yaşadığı, İstanbul, Sao Paulo, Rio de Janeiro ve Maputo şehirlerinde yaşayanların hırsızlık konusunda en endişeli katılımcılar olduğu belirtilmiştir. Son yıllarda global düzeyde terörist saldırıların artması ile birlikte terör saldırılarında mağdur olma korkusunun da attığı, teknolojik gelişmelerle birlikte bilişim suçlarının mağduru olma korkusunun günümüzde giderek yaygınlaştığı görülmektedir (Cohen-Louck ve Ben-David, 2017; May, Herbert, Cline ve Nellis, 2011; Marshall, Bryant, Amsel, Suh, Cook ve Neria, 2007; Henson, 2011).

Karasu (2017) tarafından yapılan çalışmada da; katılımcıların maruz kalmaktan en çok korktukları suç hırsızlıktır (% 26,1). Hırsızlık suçunu sırasıyla dolandırılma (% 17,1), tehdit/hakaret (% 16,7), cinsel taciz (% 14,7), terör (% 9,8), yaralanma (% 6,1), öldürülme (% 2,4) izlemektedir. Aynı çalışmada cinsiyete göre yapılan değerlendirmede; kadınların en fazla hırsızlık (% 41,1) ve cinsel taciz (38,9) suçlarına maruz kalmaktan korktuğu belirtilirken; erkeklerin daha çok tehdit/hakaret (% 25,8) ve dolandırılma (% 20) suçlarından korktuğu belirtilmiştir.

Sipahi ve Şengün'ün (2017) "Üniversiteli Kız Öğrencilerin Suç Korkularının "Mağduriyet" Perspektifinden Analizi: Bayburt Örneğinde Bir Araştırma" isimli çalışmasında örneklem grubunun en fazla maruz kalmaktan korktuğu suç "cinsel saldırıya uğramak"(4,34)'tır. Bu suçu "fiziksel saldırıya uğramak" (4,19), "terör saldırısına uğramak"(4,12), "silahlı saldırıya uğramak" (4,0) "kaçırılmak" (4,07) suçları izlemektedir. Sipahi'nin (2017) Konya'da öğrenim gören 348 üniversiteli kız öğrenci ile yaptığı çalışmada ise üniversiteli kız öğrencilerin maruz kalmaktan en çok korktukları suç türünün cinsel saldırı olduğu görülmektedir. Cinsel saldırıya uğrama korkusunu sırasıyla; fiziksel saldırıya uğramak, gaspa/kapkaça uğramak, evdeyken eve hırsız girmesi ve kaçırılmak gibi suçlar takip etmiştir.

c. Cinsiyet

Literatürde mağdur olma korkusunun cinsiyetle ilişkisine bakıldığında kadınların daha az suça maruz kalma riski altında olmalarına karşın kadınların erkeklere nazaran daha yoğun korku yaşadıkları bulgusu mevcuttur. Çalışmalarda kadınların korkularının yoğun olmasına neden olan suç türünün öncelikle cinsel suçlar olduğu görülmektedir. Çünkü cinsel içerikli suçların büyük kısmı kadınlara yöneliktir (Ferraro, 1995; Çardak, 2012; Öztürk, Kocacık & Gönültaş, 2016). Giddens'a (2005) göre tecavüz suçundan mağdur olmayan bir kadın bile mağdur olan kadın kadar endişe ve korku yaşayabilmektedir. Sipahi ve Şengün (2017) tarafından kadın üniversite öğrencilerine yönelik çalışmada katılımcıların maruz kalmaktan en çok korktuğu suç cinsel saldırı (4,34) olarak tespit edilmiştir.

Sipahi'nin (2017) Konya'da öğrenim gören 348 üniversiteli kız öğrenci ile yaptığı çalışmada üniversiteli kız öğrencilerin hangi tür suçlara maruz kalmaktan korktuklarını belirlemek üzere sorulan sorulara yönelik olarak en başta cinsel saldırıya uğrama korkusunun

geldiği görülmektedir. Cinsel saldırıya uğrama korkusunu sırasıyla; fiziksel saldırıya uğramak, gaspa/kapkaça uğramak, evdeyken eve hırsız girmesi ve kaçırılmak gibi suçlar oluşturmuştur.

d. Yaş

Suç korkusu ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında; yaşlıların gençlere göre daha az suç mağduru olmalarına rağmen daha yüksek oranda suç mağduriyet korkusu yaşadıkları görülmektedir. Savunmasızlık teorisi kapsamında yaşlıların kendilerini savunamayacakları, herhangi bir saldırı durumunda uğradıkları kayıpları telafi etmelerinin gençlere göre daha düşük olması gibi nedenlerin etkili olduğunu söylemek mümkündür (Gaziarifoğlu, 2009). Başka bir deyişle; kişinin kendini bir faile karşı savunma kapasitesi suç mağduru olma korkusu üzerinde etkilidir. Bu noktada kültürel farklılıklara bağlı olarak sosyal roller, sosyal destek, maskülinite vb. gibi etmenler yaşlı bireylerin bu savunmasızlık durumunu daha az hissetmelerini sağlayabilmektedir.

Suç mağduru olma korkusu yaş ile ilişkilendirildiğinde literatürde ortaya çıkan farklı sonuçlar kültürel değişkenlerden kaynaklanabileceği gibi çalışmalara katılan grupların yaş aralıklarının farklılık göstermesinin de sonuçlar üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

e. Diğer Sosyo-Demografik Faktörler

Yaş ve cinsiyetin yanı sıra, araştırmalar suç korkusunun sosyal statü, gelir düzeyi, eğitim seviyesi ve medeni durum gibi bazı sosyodemografik değişkenlerle de ilişkili olabileceğini düşündürmektedir (Haynie, 1998; Hale, 1996).

Kişilerin ekonomik seviyeleri, yaşam koşullarını ve yaşam alanlarını etkileyen bir unsurdur. Düşük gelir düzeyinin kişilerin güvenliğin görece daha az olduğu, suç oranlarının daha yüksek olduğu bölgelerde oturmalarına neden olmaktadır. Güvenliğin az olması ve suç oranlarının yüksek olması bu bölgelerde yaşayan kişilerin suç korkusunu daha yoğun yaşadıkları yönünde bir kanı oluşturmaktadır (Yavuz,2019; Solak, Ö. 2015; Meyer ve Post, 2006; Pantazis, 2000; Scarborough vd., 2010).

Eğitim seviyesi de suç korkusunu etkileyen sosyo demografik faktörlerden biridir. Eğitim seviyesinin düşük olması da düşük ekonomik gelir düzeyindeki gibi kişilerin güvenlik algısını ve kendini koruma yeterliliğini negatif yönde etkilemektedir. Eğitim seviyesi ayrıca suç ve suçluya ilişkin farkındalığı da etkilemektedir. Eğitim seviyesinin yüksek olması kişilerin suç ve suçlu gibi kavramlara ilişkin farkındalıklarının yüksek olmasını sağlamaktadır. Bu durum kişilerin tedbir alarak risk alanlarını azaltmaktadır (Çardak, 2012, Solak, Ö. 2015; Karasu, 2017:46; Köklü, 2016; Yavuz,2019).

f. Çevresel faktörler

Yapılan çalışmalar suç korkusu ile çevrenin fiziki yapısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yaşanılan çevrenin fiziki niteliği kişilerin kendini güvende hissetme duygusunu ve suç korkusunu etkilemektedir. Yaşanılan sosyal çevredeki fiziksel olumsuzluklar, çarpık kentleşme ve göçler sonucunda farklı sosyal sınıflara ait bireylerin bir arada yaşaması ve bu değişimlerin beraberinde getirdiği kuralızsızlık ve kargaşa suç oranlarının ve suç korkusunun artmasına yol açmıştır. (Apak, Ülken ve Ünlü, 2002; Beşe, 2006).

Görünüş açısından kötü, karanlık, izbe olarak nitelendirilebilecek yerler kişilerin zihinlerinde korkutucu imgeler oluşmasına neden olmakta ve güvenliklerinin tehlikede olduğu algısına yol açarak mağdur olma korkusunu artırmaktadır (Keane, 1995; Smolej ve Kivivuari,

2006). Bununla birlikte parklar, sanayi bölgeleri, piknik alanları gibi aşırı kalabalık olan yerler de kişiler tarafından riskli ve tehlikeli alanlar olarak değerlendirilmektedir (Warr ve Ellison, 2000). Bu bağlamda çevre düzenlemelerinin kişilerin korku düzeyi ve güvenlik algılarında önemli olduğu görülmektedir.

g. Medya

Modern toplumlarda haber almanın en önemli araçlarından birisinin artık medya olduğundan kimsenin şüphesi yoktur (Öztürk, 2015). Bu noktada herkesin rahatlıkla ulaşabileceği kitle iletişim aracı haline gelen medyanın kişilerin görüşlerini etkileyen önemli bir unsur olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Şiddet haberleri hem okuyucunun hem de izleyicinin ilgisini çekmesi nedeniyle medyada geniş yer bulmaktadır. Medyanın suç olaylarına özellikle de şiddet suçlarına geniş oranda yer verme eğilimi toplumda panik ve korku ikliminin yerleşmesine neden olabilmektedir (Gökulu, 2018). Türkiye’de medyanın suç korkusu üzerindeki etkisine yönelik pek fazla araştırma olmadığı görülmektedir (Öztürk, 2015). Bu konu bağlamında yapılan az sayıdaki çalışmalardan Öztürk’ün (2015) araştırmasına göre medyadaki suç haberlerini sık takip etme ile suç korkusu arasındaki ilişkiye bakıldığında medyadaki suç haberlerini yakından takip ettiklerini söyleyenlerin %77.3’ü kendilerini güvende hissetmediklerini belirtmiştir.

Tulloch’a (2000) göre de medya, bireylere aşıladığı tehlikeli dünya algısı ile suç korkusunun artmasına yol açmaktadır. İnsanlar suç ve suçluya ilişkin bilimsel verileri bilmemekte ancak suç olaylarına ilişkin medyanın sunduğu görüntüler ve kullanılan dil insanların zihninde yer etmektedir. Bu durumun da suç korkusunu artırdığı düşünülmektedir (Liska vd., 1982; Smolej ve Kivivuari, 2006).

Suç Mağduriyet Korkusu Teorileri

Yapılan çalışmalar suç mağduru olma korkusunu etkileyen bireysel ve çevresel birçok unsurun olduğunu göstermiştir. Bu çerçevede öne sürülen teorilerin bir kısmı bireysel bir kısmı da çevresel etmenler üzerinden hareketle suç mağduriyet korkusunu açıklamıştır.

a. Mağduriyet Teorisi

Suç korkusunu bir model üzerinden açıklamaya çalışan ilk yaklaşımlardan biri mağduriyet perspektifiyle ilgili çalışmalardır (Gökulu, 2018). Doğrudan ya da dolaylı mağduriyet deneyimleri üzerinden suç mağduriyet korkusunu açıklamaktadır.

Bu teoriye göre; daha önce her hangi bir suçun mağduru olan bireylerin yaşadıkları mağduriyetin etkisiyle orantılı bir korku geliştirdikleri ve diğer kişilere göre daha yüksek oranda bir korku yaşayacakları öngörülmektedir. Mağduriyet perspektifine göre, daha önce suç mağduru olan bireylerin yeniden suça maruz kalacakları endişesi ve korkusu yaşamaları dolayısıyla da çevresel güvenlik algısının da bozulması söz konusudur (Dolu, Uludağ ve Ulutaş, 2010; Sironi ve Bonazzi 2016). Rountree (1998) daha önce bir suçun “doğrudan mağduru ” olmuş bir kişinin, hırsızlığa maruz kalmaktan ya da fiziksel saldırıya uğramaktan, hiç suça maruz kalmamış kişilere oranla daha fazla korktuğunu dile getirmektedir.

Benzer şekilde yakınları arasında suç mağduriyeti yaşamış kişiler olan bireylerin de benzer bir korku duyacaklarını ileri sürmektedir. Yani kişinin kendisi veya bir yakınının suç mağduru olması kişinin suç mağduriyet algısını etkilemektedir. Sipahi ve Şengün’ün (2017) araştırmalarındaki örneklem grubunda her iki katılımcıdan birinin (%50,4) bir yakınının

yaşamış olduğu suç mağduriyetinin, kendi suç korkusu üzerinde etkili olduğunu belirttiklerini tespit etmişlerdir. Özellikle kendisini suça maruz kalma konusunda savunmasız hisseden kişilerin dolaylı mağduriyet korkularının daha yüksek olacağı kabul edilmektedir (Karakuş, 2013). Bu noktada sadece kişinin yakınlarının değil, herhangi birinin yaşadığı mağduriyet de dolaylı mağduriyet algısı üzerinde etkilidir.

b. Rutin Aktiviteler Teorisi

Rutin aktiviteler teorisi gündelik yaşamlarda meydana gelmiş değişimlerin suç davranışını oluşturacağını ve bunun etkilerini açıklamaktadır. Teoriye göre; suç işleyecek kişi için uygun koşulların bulunması (motive suçlu, uygun hedef ve hedefin korunamaması) suç miktarında artışa neden olmaktadır. Bu yaklaşım; toplumdaki bireyler potansiyel suçlu olarak kabul edilmekte, potansiyel suçluların varlığı da potansiyel mağduriyeti beraberinde getirerek suç mağduriyet korkusunu etkilemektedir. Teori kapsamında mağduriyet korkusuna zemin hazırlayan koşullardan biri de hedefin korunamaması durumudur. Bu durum güvenlik güçlerinin yeterliliğinin sorgulanmasına ve güven duygusunun yitirilmesine yol açabilmektedir (Utma, 2015).

Teoriyi geliştiren Cohen ve Felson suç oranlarının nedeninin, insanların günlük hayatındaki rutinler olduğunu ve insanların evden uzakta geçirdikleri zamanın artışına paralel olarak suçların artmış olabileceğini ileri sürerek diğer teorilerden farklı bir yaklaşım sergilemişlerdir (Doğan ve Sevinç, 2011).

Bu teoriye göre, suç fırsatları insanların günlük rutin faaliyetleri esnasında ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle rutin aktiviteler sırasında sokak suçlarının işlenmesi için uygun koşullar olan motive olmuş suçlu, uygun bir hedef ve koruyucunun yokluğu gibi unsurların bir veya ikisinin ortadan kaldırılması ile suçun önüne geçilebileceği savunulmaktadır (Doğan ve Sevinç, 2011; Seferoğlu, 2014).

c. Savunmasızlık(İncinebilirlik/ Hassasiyet) Teorisi

Savunmasızlık, incinebilirlik ya da hassasiyet teorisi olarak adlandırılan bu teori; kişinin fiziksel ve sosyal olarak kendisini bir suçun mağduru olmaktan koruyamayacağını hissetmesinin algılanan mağduriyet riskini arttırdığını ileri sürmektedir. Fiziksel incinebilirlik algılanan fiziksel saldırı riski ile ilişkilidir ve kısıtlanan hareketlilik ya da muhtemel bir saldırıya karşı koyma yetersizliği ile nitelenir. Yapılan çalışmalar da kişisel savunmasızlık algısının bireylerin suç korkusunu etkilediği belirtilmektedir (Franklin ve ark., 2008; Taylor ve Hale, 1986). Hale (1996) tarafından yapılan çalışmada da fiziksel, sosyal ve/veya ekonomik dirençleri yoluyla kendilerini koruma konusunda daha yetersiz hisseden kişilerin daha yüksek düzeyde suç korkusu yaşadıkları belirtilmektedir (Hale, 1996). Yapılan bir çok çalışmada da toplumsal statü olarak düşük konumda olan bireylerin, eğitim ve gelir düzeyi düşük bireylerin, ırksal veya etnik azınlıkların daha yüksek düzeyde suç korkusu yaşadıkları belirtilmektedir (Köklü, 2016 ; Covington ve Taylor, 1991; Jaycox, 1978; Pantazis, 2000; Taylor ve Hale, 1986; Çolaklar, Solak, 2017; Yıldırım, 2012).

e. Sosyal kontrol Teorisi

Sosyal kontrol modeli, sosyal bütünleşmeye ve yerel ortamlara ait olma hissine vurgu yapmaktadır. Diğer bir deyişle, yer bağlılığı, toplumsal kontrol mekanizmalarının işleyiş şeklinin suç korkusunu etkilediği savunulmaktadır. Modele göre kişilerin ekonomik durumları ve sosyal statüleri, etnik çeşitlilik ve nüfus dinamiği gibi unsurların bireyler arasındaki

ilişkilerde sosyal yardımlaşma ve dayanışma, güven, bir arada olma gibi durumlara açısından belirleyici olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, toplumsal bütünleşmenin (yardımlaşma ve dayanışma), güven ortamının olduğu, resmi olmayan kontrolün sağlandığı bununla birlikte resmi kontrollerin de kolluk güçlerince sağlandığı ve güvenlik güçlerinden memnuniyetin yüksek olduğu durumlarda yeterlilik algısının arttığı ve suç mağduriyet algısının düştüğü öne sürülmektedir (Karakuş, 2013; Franklin ve ark., 2008; Oh ve Kim, 2008; Gibson ve ark., 2002)

d. Toplumsal Düzensizlik Teorisi

Toplumsal düzensizlik teorisi; bireyin yaşadığı sosyal ve fiziksel çevredeki karmaşanın ve düzensizliklerin suç korkusuna neden olduğunu ileri süren düzensizlik modelidir (Franklin ve ark., 2008; Taylor, Hale, 1986). Bu teorik yaklaşımda suç korkusunu artırdığı savunulan düzensizlik kavramı, çevresel ve sosyal düzensizlik olmak üzere iki şekilde ele alınmaktadır. Yani eğer bir bölgenin sosyal ve fiziki çevresinde düzensizlik varsa o bölgedeki suç ve suç korkusu oranları artmaktadır. Teori kapsamında; harabeye dönmüş yapılar, boş ev ve binalar, hurdalık eşyalar, yetersiz ışıklandırma, kirli sokaklar, kırık camlar gibi suç ile ilişkilendirilebilecek unsurlar çevresel düzensizliğin göstergeleri olarak kabul edilirken, toplum içerisinde iletişimin ve dayanışmanın azalması, etnik faktörlerin soruna sebep olması, aile bağlarının zayıflaması ve toplumda hoşgörünün azalması, aylak aylak dolaşan insanlar, çeteler, yabancılar, saygısız komşular v.b. gibi unsurlar sosyal düzensizliğin göstergeleri olarak kabul edilmektedir. (Covington ve Taylor, 1991; Franklin ve Franklin, 2008; McGarrell ve ark., 1997; Karasu, 2017).

f. Kırık Camlar Teorisi

Suç korkusunu açıklamaya çalışan yaklaşımlardan bir tanesi de kamusal düzenle ilgili olarak geliştirilen Kırık Camlar Teorisi'dir. Düzensizlik teorisinden beslenen "Wilson ve Kelling'in "Kırık Camlar" teorisine göre, kırıldığı halde onarılmamış bir pencere camı toplumsal düzensizliğin bir işareti olarak algılanmakta ve bu düzensizliğe karşı gösterilen hoşgörü (umursamaz tavır) suç eylemini ortaya çıkarmaktadır (Beşe, 2006). Bu teoriye göre; fiziksel ve sosyal bozukluklar korkuya neden olarak kişilerin evlerine çekilmesine ve mahalle/semte yaşamındaki aktivitelerinden (neighborhood activities) uzaklaşmalarına neden olur. Yani bir bölgedeki düzensizlikler umursamazlığın bir işareti olarak kabul edilmekte ve bir suç faaliyeti olasılığını sembolize etmektedir. Bu durum da, mahalle sakinlerinin faaliyetlerini sınırlandırarak resmi olmayan sosyal kontrol mekanizmalarının bozulmasına ve daha ciddi suçlara yol açmaktadır (Wilson ve Kelling, 1982; Chappell ve ark., 2011). Sosyal düzensizliğin hakim olduğu bölgelerde yaşayan kişiler, suçun o bölgelerde daha yaygın olduğunu düşündükleri için daha yüksek suç korkusu yaşayabilmektedirler (Wyant, 2008).

Mağdur Olma Korkusunun Etkileri

Mağdur olma korkusu, kişilerde oluşturduğu fiziksel ve psikolojik olumsuzlukların yanında toplumsal yapıyı da olumsuz etkileyen bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Pek çok kişi için temel duygusal durumlardan biri olan korkunun topluma yayılması ve artması, suç korkusunu bireysel olmaktan çıkarıp toplumsal bir nitelik kazandırmaktadır.

Bireysel olarak ele aldığımızda mağdur olma korkusu yaşayan kişilerde korku, kaygı, endişe, stres, anksiyete, depresyon gibi hem bireyi hem de toplumu etkileyen olumsuz duygu ve düşüncelerin olduğu görülmektedir (May vd., 2004; Liska vd., 1982). Bu olumsuz duygu ve

düşünceler kişinin kendini kısıtlayarak toplumdan soyutlamasına, yalnız ve korumasız hissetmesine yol açmaktadır (Adams ve Serpe, 2000).

Suç mağduru olma korkusunun yarattığı olumsuz etkilerden biri de güvensizlik duygusudur. Kişilerde ortaya çıkan suç mağduru olma korkusu; toplumsal birliği ve resmî olmayan kontrol mekanizmasını zayıflatarak insanların birbirine yabancılaşmasına ve toplumda güvenin azalmasına yol açmaktadır (2002; Bahar, 2006). Eğer toplum kişinin kendini güvende hissetmesine olanak vermiyorsa, bu durumda kişi kendini toplumdan soyutlayarak kendini güvene almayı tercih edebilir. Birey kendini toplumdan soyutlamaya başladığında evden dışarı çıkmamakta ve toplumla etkileşimini kesme derecesine gelebilmektedir. Topluma yabancılaşma ve toplumdan soyutlanma toplumsal yapıda çözülmeye neden olmakta, bu durum suç oranlarını artırabilmektedir (Ömeroğlu, 2012). Güvende hissetme temel bir ihtiyaç olup toplumu bir arada tutan önemli bağlardan biridir. Bu bağın zedelenmemesi için önlemler alınması hem birey hem de toplum için oldukça önemlidir. Suç mağduru olma korkusu yaşayanların önlem amaçlı silah sahibi olma eğilimlerinin yüksek olması da (War 1992; Türk ve Hamzaoğlu, 2019) kişileri yaşadıkları toplumda güvende hissettirecek siyasal politikalar ve önlemlerin önemini gözler önüne sermektedir. Nitekim Franklin (2009) tarafından yapılan çalışmada da sosyal bütünleşmenin güçlü olduğu toplumlarda güçlü sosyal bağlar ve iletişim varken, korku ve güvensizlik gibi duyguların minimal düzeyde olduğu belirtilmiştir.

İnsani duygulardan biri olarak kabul edilen korku özellikle toplumlarda güvensizlik ortamı oluştuğunda ortaya çıkan temel duygulardan biridir. Bireyin ister doğuştan getirdiği korku olsun ister öğrenme ile elde ettiği korku olsun onu suç karşısında paniğe sevk eden uyarıcılar sonucu kazandığı korku suç korkusunu tanımlamaktadır (Dolu ve ark, 2010). Suç korkusunun temel unsuru kişinin kendisine tehdit oluşturduğunu düşündüğü risk faktörlerinden dolayı suçtan korkmasıdır. Bu korku ve endişe kişiyi günlük hayatından alıkoymakta, hem sosyal hem de psikolojik olarak etkilemektedir. Kişiler arası iletişimin azalması ve kişilerin sosyalleşme sürecini olumsuz etkileyen bu durumu toplumsal bağların zayıflaması sonucu birbirinden kopmuş, uzaklaşmış toplumların oluşmasına neden olmaktadır. Bu durumda toplumda ortaya çıkan yabancılaşma problemi suç oranlarının artmasına veya suçun önlenmesinde olumsuzlukların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir (Köklü, 2016; Solak, 2015).

Suçun öngörülemez yapısından dolayı yerinin, nedenin ve zamanının bilinmezliği insanların sürekli tetikte olmasına neden olmaktadır. Ayrıca medya ve iletişim teknolojilerindeki yenilikler suç olaylarının daha fazla hissedilmesine yol açmaktadır (Muş, 2015; Tuncay, 2018; Boscarino, 2003; Boscarino, 2006). Bu süreçte kişiler hem kendilerini hem de yakınlarını suç korkusuna yönelik artan risk faktörlerinden dolayı savunmasız hissetmektedirler. Suç mağduriyet korkusu olarak tanımlanan bu durumda kişiler kaçınma ve korunma gibi iki tür davranış modeli geliştirirler. Kaçınmacı davranış modelinde; kişiler tehlikeli olduğunu düşündükleri ya da korkuyu çağrıştıran kişilerden ve mekanlardan uzak durmaya çalışırken koruyucu davranış modeli geliştiren kişiler; tehlikeli olan yerleri bilmekte ve bu mekanlara gitmemektedir (Öztürk, Kocacık, Gönültaş 2016; Garofalo, 1981; Krahn ve Kennedy, 1985; Riger ve ark., 1982; Skogan, 1986). Kaçınma ve koruyucu davranış modelleri suç mağduru olma korkusu yaşayan hem erkekler hem de kadınlar da görülmekle birlikte, kadınlarda suç korkusu nedeniyle davranışlarını kısıtlama olasılıkları erkeklere göre daha yüksek düzeydedir (CookFox, 2012; Drakulich, 2015; Drakulich-Rose 2013; Garofalo, J. 1981; Gordon, M.T ve ark 1980; Warr,1982)

Daha önce herhangi bir suçun mağduru olmuş kişiler suç korkusunu daha yoğun hissetmektedirler. Bu korku durumu mağduru olunan suçun türü ve derecesine göre değişmekte ve risk faktörünü etkilemektedir. Bir suçun mağduru olan kişilerde ortaya çıkan travma sonrası stres bozuklukları etkisini uzun yıllar sürdürmektedir. Mağduriyet yaşamadan oluşan korku duygusu ise riskin algılanmasına bağlı olarak değişmekte ve algılanan suç riski artıkça da kolluk kuvvetlerine duyulan güveni azaltmaktadır (Yücel, 2009).

Birey bazından bakıldığında bireyin toplumdan uzaklaşmasına, yabancılaşmasına hatta anti sosyal kişilik bozukluğu veya ruh sağlığında meydana gelecek çok çeşitli sorunlara yol açabilen suç mağduru olma korkusunun bireyde yarattığı bu fiziksel ve psikolojik olumsuzluklar sosyal ilişkileri de zedeleyerek toplumsal düzen için de bir tehdit oluşturmaktadır (Ömeroğlu, 2012; Miceli ve ark. 2004). Suç mağduru olma korkusu kişilerin yaşamlarını şekillendirmekte, giyim tarzı, eve giriş-çıkış saatleri, iletişim kurulan kişiler gibi birçok unsur kişinin yaşadığı korku düzeyine göre şekillenmekte ve kısıtlamalara yol açmaktadır.

SONUÇ

Suç mağduru olma korkusunun duygusal tepkinin ötesinde toplumsal yapıyı da olumsuz etkileyen bir durum olduğu, nedenleri ve önleme stratejilerine yönelik kapsamlı çalışmaların hem bireysel hem de toplumsal düzeyde fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Algılanan mağdur olma korkusu, kişisel kaygılarla birlikte mahalle duygusunu da olumsuz etkilemekte, bazı halka açık alanların ıssızlaşmasına, hareketsizleşmesine yol açmaktadır. Bu durum sonucunda geliştirilen kaçınmacı ve korunmacı davranış alışkanlıkları hem kişilerin hem de toplumun yaşam kalitesi üzerinde olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Kişiler daha fazla evde kalma, toplu alanlara girmeme, bazı sokaklarda yürümeme, toplu taşıma araçlarını kullanmama, daha fazla güvenlik önlemi alma gibi yaklaşımlar sergileyebilmektedir. Tüm bu unsurlar toplumların sosyal, ekonomik ve hukuki politikalarını da etkileyebilmektedir.

Özellikle sosyal destek algısı düşük olan yaşlı kişilerde ve kadınlarda suç mağduriyet korkusunun yüksek olduğu bilinmektedir. Sosyal destek algısının gelişmesini sağlayacak uygulamalar ve toplumsal cinsiyet temelinde kadınlara yüklenen zayıf, korunmaya muhtaç kişi algısının değiştirilmesi yönünde sosyal politikaların geliştirilmesinin suç mağduriyet korkusu ile mücadelede önemli olduğu düşünülmektedir.

Kişilerin yaşadıkları bölgelerin düzensiz olduğunu düşünmeleri aynı zamanda bu bölgeleri güvensiz olarak algılamalarına ve evlerinde daha fazla zaman geçirerek mahalle yaşamındaki rutinlerinin ve komşuluk ilişkilerinin azalmasına yol açmaktadır. Bu durum aynı zamanda umursamazlığı da beraberinde getirerek zaman zaman suç oranlarının artmasına da yol açmaktadır. Bu noktada ülkemizde de yakın zamanda uygulanmaya koyulan “bekçilik” sisteminin sokakların, mahallelerin daha güvenli yerler olarak algılanmasına ve suç korkusunun azaltılmasında etkili olacağı düşünülmektedir. Willson and Kelling (1982) tarafından yapılan çalışmada da polislerin sokak devriyesi olarak görev yapmaya başlamasının ardından suç oranlarında hiçbir azalma olmamasına rağmen kişilerin suç mağduriyet algılarının azaldığı belirtilmiştir. İleriki dönemlerde pratik uygulamalara örnek teşkil eden “bekçilik” uygulamasının etkinliğine yönelik yapılacak çalışmaların, kişilerin güvenlik algılarını ve suç mağduriyet korku düzeylerini ne oranda etkilediğinin belirlenmesi ve geliştirilecek çözüm stratejileri açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Suç mağduriyet algısına yönelik ülke bazında çalışmalar yapılarak suç mağduriyet algısını artıran unsurların tespit edilmesi ve bunlara yönelik pratik uygulamalara dönüştürülecek politikaların belirlenmesinin suç mağduriyet algısının azaltılması noktasında etkili olacağı düşünülmektedir. Bu noktada, aynı şartların her yaşam çevresinde aynı oranda etkili olmadığı yani bir bölgede suç korkusu ile yapılan çalışma sonuçlarının diğer bölgeler için genellenemeyeceği (Taylor, 1985; Dolu, 2010) göz önüne alındığında; bu çalışmaların ülke bazında bölgesel olarak yapılmasının önemi de unutulmamalıdır. Suç korkusunun bireyler ve toplum üzerindeki etkilerini ortaya koyan ulusal çaplı çalışmalar bu konuda geliştirilecek politikalar açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte kurumsal, kültürel ve politik uygulamaların suç korkusu üzerindeki etkileri, toplumun suç algısını etkileyen unsurlara yönelik yapılan çalışmaların da suç korkusunu önlemeye yönelik oluşturulacak politikalar açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Suç mağduru olma korkusu ile ilgili öne çıkan bir diğer konu da kişilerin başa çıkma becerileri ile mağdur olma korkusu ve risk algısına yönelik çalışmaların olmamasıdır. Bu nedenle, başa çıkma becerileri ile algılanan risk ve suç korkusu arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik çalışmalar önemli olacaktır. Bununla birlikte farklı kültürel ve toplumsal özelliklerin suçla ilgili güvensizlikleri şekillendirmede ne derece etkili olduğu, kurumsal ve politik yaklaşımların suç mağduriyet korkusunu ne düzeyde etkilediği gibi konular üzerinde de çalışmalar yapılması çözüm stratejilerinin oluşturulması noktasında faydalı olacaktır. Konu ile ilgili yapılacak araştırmaların gerek nicel ve nitel, gerekse boyamsal ve kesitsel olması ise aynı zamanda literatüre katkı sağlaması açısından önemli bir teşkil edecektir.

KAYNAKLAR

- Adams, R.E. ve Serpe R.T. (2000). Social Integration, Fear of Crime, and Life Satisfaction, *Sociological Perspectives*, 43(4), 605-629.
- Apak, S., Ülken, G. ve Ünlü, A. (2002). Yeni Bir Toplu Konut Yerleşmesinde ‘Güvenlik Duygusunun’ Değerlendirilmesi, *İTÜ Dergisi/a*, 1(1), 65-72.
- Beşe, E. (2006). “Kırık Pencere Teorisi” Bağlamında Kentsel Yaşamda Suç ve Güvenlik, *Polis Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-24.
- Boscarino, J. A., Figley, C. R., ve Adams, R. E. (2003). Fear of terrorism in New York after the September 11 terrorist attacks: Implications for emergency mental health and preparedness. *International Journal of Emergency Mental Health*, 5(4), 199–209.
- Boscarino, J. A., Adams, R. E., Figley, C. R., Galea, S., ve Foa, E. B. (2006). Fear of terrorism and preparedness in New York City 2 years after the attacks: implications for disaster planning and research. *Journal of public health management and practice: JPHMP*, 12(6), 505-513.
- Chappell, A. T., Monk-Turner, E., & Payne, B. K. (2011). Broken windows or window breakers: The influence of physical and social disorder on quality of life. *Justice Quarterly*, 28(3), 522-540.
- Cohen-Louck, K. ve Ben-David, S. (2017). Coping with terrorism: Coping types and effectiveness. *International Journal of Stress Management*, 24(1), 1-17.

- Cook, C. L., Fox, K. A. (2012). Testing the Relative Importance of Contemporaneous Offenses: The Impacts of Fear of Sexual Assault versus Fear of Physical Harm among Men and Women, *Journal of Criminal Justice*, 40, 142-151.
- Covington, J. ve Taylor, R. B. (1991). Fear of crime in urban residential neighborhoods: Implications of between-and-within neighborhood sources for current models. *Sociological Quarterly*, 32, 231-249.
- Çardak, B. (2012). Kadınların Suç Korkuları Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 1 (1): 23-45. <http://dergipark.org.tr/gbd/issue/22392/239715>.
- Çolaklar, I., Solak, N. (2017). Suç Korkusu: Tanım, Ölçüm ve Belirleyiciler. *Nesne Psikoloji Dergisi*, NPD, 5(10), 311-328
- Doğan, H. İ., Sevinç, B. (2011). Suç Teorileri ve Şehir Güvenliği: Bitlis İliyle İlgili Genel Bir Değerlendirme. *Polis Bilimleri Dergisi*, 13(4), 27-5
- Dolu, O. (2015). Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji. 5. Basım. Global Politika ve Strateji Yayınları, Ankara
- Dolu, O. Uludağ, Ş. ve Doğutaş, C. (2010) Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları ve Güvenlik Politikaları İlişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(1): 57 – 81.
- Drakulich, K. M. (2015). Concerns for Self or Family? Sources of and Responses to Altruistic Fear, *Journal of Interpersonal Violence*, 30, 1168-1207.
- Drakulich, K. M., Rose, K. (2013). Being Male or Living a Female: Fear for Partners by Sex and Sexual Orientation, *Journal of Interpersonal Violence*, 28, 1765-1797.
- Ferraro, K. F. (1995). Fear of crime: Interpreting victimization risk. New York: State University of New York Press (Aktaran Öztürk, Kocacık, Gönültaş, 2016).
- Franklin, T. W., Franklin, C. A. ve Fearn, N. E. (2008). A multilevel analysis of the vulnerability, disorder, and social integration models of fear of crime. *Social Justice Research*, 21, 204-227.
- Gabriel, U., & Greve, W. (2003). The psychology of fear of crime. Conceptual and methodological perspectives. *British Journal of Criminology*, 43(3), 600-614.
- Garofalo, J. (1981). The fear of crime: Causes and Consequences. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 72, 839-857.
- Gaziarifoğlu, Y. (2009). Suç Mağduriyeti Korkusu ve Algılanan Suç Mağduriyeti Riskinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul.
- Gençöz, T. (1998). Korku: Sebepleri, Sonuçları ve Başetme Yolları. *Kriz Dergisi*, 6 (2): 9 – 16. <http://dergipark.org.tr/kriz/issue/41094/496661>
- Gibson, C. L., Zhao, J., Lovrich, N. P. ve Gafney. M. J. (2002). Social integration, individual perceptions of collective efficacy, and fear of crime in three cities. *Justice Quarterly*, 19, 537-564.
- Giddens, A. (2005). *Sosyoloji*. (Haz. C. Güzel), Ankara: Ayraç Yayınevi.

- Gökulu, G. (2018). Medya ve Suç Korkusu İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Social Sciences Studies Journal*, 4 (14): 585-594
- Göver, İ. H. ve Şenol, D. (2017). Crime as a Social Fact : A Sogiological Analysis. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7 (2): 191 – 208. doi: 10.26579/jocress-7.2.15.
- Greve, W. (1998). Fear of crime among the elderly: foresight, not fright. *International Review of Victimology*, 5(3-4), 277-309.
- Gordon, M.T., Riger, S., LeBailly, R.K. and Heath, L. (1980). Crime, women and the quality of urban life. *Signs*, 5, 144-160.
- Hafizoğulları, Z. ve Güngör, D. (2007). Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi, *TBB Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 69: 21-50.
- Hale, C. (1996). Fear of Crime: A Review of the Literature. *International Review of Victimology*, 4: 79-150.
- Henson, B. (2011). Fear of crime online: Examining the effects of online victimization and perceived risk on fear of cyberstalking victimization, Doctoral dissertation, University of Cincinnati.
- Jaycox, V. (1978). The elderly's fear of crime: Rational or irrational, *Victimology*, 3, 329-334.
- Karakuş, Ö. (2013). Suç Korkusunun Sosyolojik Belirleyenleri: Sosyal Sermaye mi? Sosyal Kontrol mü?. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1): 1-19.
- Karasu, M. A. (2017). Kentsel Mekânda Suç Korkusu-Şanlıurfa Örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 41-76.
- Kaypak, Ş. (2012). Güvenlikte Yeni Bir Boyut; Çevresel Güvenlik. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi İİBF Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20. Yıl Özel Sayısı Uluslararası E-Dergi, 8 (8): 1-22.
- Kaypak, Ş. (2016). Kentsel bir sorun olarak kentsel güvenlik. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (33): 35 – 50.
- Keane, Carl. (1995). Victimization and Fear: Assessing the Role of Offender and Offence, *Canadian Journal of Criminology*, 431-455.
- Köklü, E. (2016, 12). Kent Merkezlerinde Suç Korkusunun İncelenmesi: Beşiktaş Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Krahn, H., KENNEDY, L. W. (1985). Producing personal safety. *Criminology*, 23, 697-710.
- Kula, S. ve Çakar, B. (2015). Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12): 191 – 210.
- Liska, Allen E. , Lawrance, J.J. ve Sanchirico, A. (1982). Fear of Crime as a Social Fact, *Social Forces*, 60(3), 760-770.
- Maslow, A. H (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50 (4), 370-396.
- May, D., Wells, J.B., Minor, K.I., Cobb, K., Angel, E., Cline, K.M. (2004). “Criminal Victimization Experiences, Fear of Crime, Perception of Risk and Opinion of

- Criminal Justice Agents among a Sample of Kentucky Residents”, Center of Criminal Justice Education and Research, Department of Correctional and Juvenile Justice Studies, Eastern Kentucky University, 1-86.
- May, D. C., Herbert, J., Cline, K. ve Nellis, A. (2011). Predictors of fear and risk of terrorism in a rural state. *International Journal of Rural Criminology*, 1, 1-22.
- McGarrell, E., Giacomazzi, A. L. ve Thurman, Q. C. (1997). Neighborhood disorder, integration, and the fear of crime. *Justice Quarterly*, 14, 479-500.
- Meyer, E. & Post, L. A. 2006, “Alone at Night: A Feminist Ecological Model of Community Violence” *Feminist Criminology*, 1, s.207-227.
- Miceli, R., Roccato, M. ve Rosato, R. (2004). Fear of crime in Italy: Spread and determinants. *Environment and Behavior*, 36(6), 776-789.
- Oh, H. J. ve Kim, S. (2008). Aging, neighborhood attachment, and fear of crime: Testing reciprocal effects. *Journal of Community Psychology*, 37, 21-40.
- Ömeroğlu, Ö. (2012). Suç Korkusu, Cezanın Caydırıcılığı ve Küçük Suçlar. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16 (4), 329 – 370.
- Öztürk, M. (2015). Medya ve Suç Korkusu Arasındaki İlişki. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 36, 251-263
- Öztürk, M. (2016) Düzensizlik ve Toplumsal Kaygı Teorileri Bağlamında Suç Korkusunun İncelenmesi. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 40 (1), 281 – 291.
- Öztürk, M., Kocacık, F., & Gönültaş, M. B. (2016). Suç korkusu ve risk algısının toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1488-1502. doi:10.14687/ijhs.v13i1.369.
- Pantazis, C. (2000). Fear of crime, vulnerability and poverty. *The British Journal of Criminology*, 40, 414-436.
- Pektaş, E. K. (2003). Belediye Yönetiminde Zabıta Hizmetleri ve 21. Yüzyıl Kentinde Zabıtanın Yeri (Afyon Belediyesi Örneği), Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Rader, N. E. (2004). The threat of victimization: A theoretical re-conceptualization of fear of crime. *Sociological Spectrum*, 24, 689–704.
- Riger, S., Gordon, M.T., LeBailly, R.K.(1982). Coping with crime: women's use of precautionary behaviours. *American Journal of Community Psychology*, 10(4), 369-386.
- Rountree, W.P. (1998). “A Reexamination of the Crime-Fear Linkage”. *Journal of Research in Crime & Delinquency*, 35, 341-372.
- Scarborough, B. K., Like-Haislip, T. Z., Novak, K. J., Lucas, W. I. & Alarid, L. F. 2010, “Assessing the Relationship between Individual Characteristics, Neighborhood Context, and Fear of Crime”, *Journal of Criminal Justice*, 38, 819-826.

- Seferoğlu, B. (2014). Mağdurların Suç Olaylarının Oluşumunda Rolü Ve Mağduriyet Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara : Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü.
- Smolej, M., ve Kivivuori, J. (2006). The relation between crime news and fear of violence. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 7(2), 211-227.
- Skogan, W. G. (1986). The fear of crime and its behavioural implications. In A. E. Fattah, *From Crime Policy to Victim Policy*. London: Macmillan. 167-188.
- Sipahi, E. B. (2017). Üniversiteli Kız Öğrencilerin Suç Korkularına “Toplumsal Kaygı” Perspektifinden Bakmak: Konya Örneğinde Bir Alan Araştırması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(Kadın Özel Sayısı), 383-400.
- Sipahi, E. B., Şengün, H. (2017). Üniversiteli Kız Öğrencilerin Suç Korkularının “Mağduriyet” Perspektifinden Analizi: Bayburt Örneğinde Bir Araştırma. *Toplum ve Demokrasi*, 11 (24), 57-80.
- Sironi, E., & Bonazzi, L. M. (2016). Direct Victimization Experiences and Fear of Crime: A Gender Perspective. *Peace Economics, Peace Science and Public Policy*, 22(2): 159-172.
- Taylor, R. B., Shumaker, S. A., and Gottfredson, S. D. (1985). Neighborhood-level links Between physical features and local sentiments: Deterioration, fear of crime, and confidence. *Journal of architectural and planning research*, 2(4), 261-275.
- Taylor, R. B. ve Hale, M. (1986). Testing alternative models of fear of crime. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 77, 151–189.
- Tulloch, M.. (2000). The Meaning of Age Differences in the Fear of Crime. *British Journal Criminol*, 40, 451-467.
- Türk, B. ve Hamzaoglu, N. (2019). Üniversite öğrencilerinde terör mağduru olma korkusunun değerlendirilmesi: İstanbul örneği. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 176 – 193. DOI: 10.26466/opus.503138.
- Utma, S. (2015, Kasım). Suç Korkusu Ve Medyanın Suç Korkusunun Oluşmasına Etkileri. *Suç Korkusu Kongresi Bildirisi*, 499-508. Ankara: Serya Yayıncılık
- Van Dijk, J., Van Kesteren, J., & Smith, P. (2007). *Criminal Victimization in International Perspective: Key Findings from the 2004-2005*. Boom Juridische Uitgevers.
- Warr, M. (1982). The accuracy of public beliefs about crime: Further evidence. *Criminology*, 20, 185-204.
- Warr, M. (1992). Alturistic fear of victimization in households. *Social Science Quarterly*, 73, 723–736.
- Warr, M. (2000). Fear of crime in the United States: Avenues for research and policy. *Criminal justice*, 4(4), 451-489.

Williams, F. P., McShane, M. D., & Akers, R. L. (2000). Worry about victimization: An alternative and reliable measure for fear of crime. *Western Criminology Review*, 2(2), 1-28 Erişim:

<http://westerncriminology.org/documents/WCR/v02n2/williams/williams.html>

Wilson, J. Q; Kelling, G. L. (1982). Broken windows. *Atlantic Monthly*, 249 (3), 29-38.

Erişim tarihi: 27.03.2020 <http://illinois-online.org/krassa/ps410/Readings/Wilson%20and%20Kelling%20Broken%20Windows.pdf>

Wyant, B. R. (2008). Multilevel Impacts Of Perceived Incivilities And Perceptions Of Crime Risk On Fear Of Crime Isolating Endogenous Impacts. *Journal Of Research In Crime And Delinquency*, 45(1), 39-64.

Yavuz, Y. Suç Mağduru Olma Korkusuna Sosyolojik Bir Bakış. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (4), 28-52.

Yıldırım, F. (2012). Gençlerin Yaşamında Bir Sosyal Savunmasızlık Olarak “Sosyal Adaletsizlik”: Yaşam Dönemi Yaklaşımı, *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21-34.

Yücel, M. T. (2009). Suç Korkusu ve Etkisinin Nötrleştirilmesi. *TBB Dergisi*(83), 278-301.